

Vragen webinar Warmtenetten

1 Intro

Op 1 april 2019 werd het regelgevend kader rond warmtenetten in Vlaanderen van kracht. Daarbij kreeg de VREG een aantal bijkomende taken.

Via een online webinar op maandag 15 juni 2020 presenteren we de stand van zaken, één jaar later.

Agenda:

- Inleiding
- Voorstelling van het eerste Warmtenetrapport
- Toelichting bij ons Advies omzetting Energie-efficiëntierichtlijn
- Kostenverdeling bij gemeenschappelijke bron

2 Vragen deel Warmtenetrapport

Vraag 1: Jo Neyens – WNVL slide 17: als definitie alleen warm water - stoom - gekoeld water omvat, dan vallen daar alle hybride netten met warmtepompen en bronnen op bvb. koude-warmte opslag en boorgat-energie-opslag uit?

Antwoord: In deze systemen vloeit nog steeds een van de vermelde fluïda. Zelfs wat dat betreft voldoen ze nog aan de definitie van “stadsverwarming of -koeling”. Het begrip “bron” is wel gevoeliger indien het over energieopslag gaat, al blijft de warmtepomp elektriciteit omzetten in warmte en is er daarom dus wel sprake van “centrale productie”.

Bij gebrek aan een verdere definitie van de begrippen “warm water” en “gekoelde vloeistoffen”, gaan we ervan uit dat deze begrippen (warm en gekoeld) verstaan moeten worden als “in staat om warmte of koude over te dragen”. De functie van het water op lage temperatuur blijft om warmte te leveren aan de verdamperzijde van de warmtepomp in het geval van verwarming, of om warmte in de ondergrond te dissiperen in het geval van koeling.

Vraag 2: Bert Vanhuysse – stad Roeselare; Slide 15 - is er kennis over het gebruik van die warmte? gebouwenverwarming of processen? gebouwenverwarming zeer klimaatafhankelijk uiteraard.

Antwoord: Wij hebben enkel de opsplitsing huishoudelijk/niet-huishoudelijk gemaakt in de marktbevraging, waaruit de in het webinar en het warmtenetrapport gepresenteerde energiegegevens voortkomen. We hebben geen verdere informatie over hoe de warmte werd gebruikt.

Vraag 3: Jo Neyens – Warmtenetwerk VI., Waarschijnlijk geen correctie op graaddagen (variabel verbruik stookseizoen)?

Antwoord: Wij hebben geen correctie op graaddagen (i.v.m. variaties in het klimaat zoals ook aangehaald in vraag 2) uitgevoerd, en gaan er ook van uit dat de warmtenetten die gegevens over geleverde warmte deze correctie niet hebben uitgevoerd.

Vraag 4: David Michiels – provincie Limburg, Is er al sprake van een aansluitverplichting op (potentiële) warmtenetten die in de maak zou zijn?

Antwoord: Wij werken niet aan een aansluitverplichting.

Vraag 5: Britt Verhesen – stad Antwerpen In verband met de definitie warmtenetten: stel 2 gebouwen naast elkaar met 1 centrale stookruimte, wordt dit als een warmtenet beschouwd?

Antwoord: Artikel 1.1.3., 56° van het Energiedecreet bepaalt de definitie van een gebouw: “voor de toepassing van titels X en XI en artikel 13.4.5 tot en met 13.4.10, *elk gebouw in zijn geheel of delen ervan die zijn ontworpen of aangepast om afzonderlijk te worden gebruikt, en waarvoor energie verbruikt wordt om een specifieke binnentemperatuur te verkrijgen*”

Indien hieraan voldaan is, dan zien we het hierboven beschreven systeem als een warmtenet.

We hebben ook een aantal keer de vraag gekregen in de context van twee appartementsgebouwen die ondergronds verbonden zijn door een gemeenschappelijke kelder/garage en die ook een collectief verwarmingssysteem delen. Hier zien we de twee appartementsgebouwen ook als “gebouwen”, d.w.z. aangepast voor afzonderlijk gebruik (indien zij bv. apart ingangen hebben, aparte trappenhallen, liften, brievenbussen, etc.). Hier kunnen we dus ook van een warmtenet spreken.

Vraag 6: Bert Vanhuysse – stad Roeselare, Denkt de VREG ihkv zijn taken rond informatie ook aan de volgende marktactoren qua informeren: lokale overheden (steden&gemeenten-LAC's) en de VME's als tussenpersoon. Op heden weinig kennis aanwezig

Antwoord: Ja, zeker. We denken hierbij bijvoorbeeld aan de brochure rond sociale energiemaatregelen, die naar intermediairs (steden en gemeenten, LAC's, OCMW's,...) is verspreid. De VME's zijn een uitdaging: op dit moment is er geen melding van de aangesloten VME's – die optreden als tussenpersoon bij de levering van thermische energie – vereist. Via de marktbevraging krijgen we hier wel deels zicht op, maar gezien de verplichtingen lijkt het ons belangrijk dat de VME's ook op een officiële manier bij ons gemeld worden.

We kunnen in de toekomst ook een brochure opmaken, gericht op tussenpersonen in het kader van de gewijzigde energie-efficiëntierichtlijn.

Vraag 7: Pedro Pattijn – Ingenium, is er in de interactie met de sector ook contact met warmtenetwerk Vlaanderen?

Antwoord: We hebben in het afgelopen jaar zeker ook contacten onderhouden met Warmtenetwerk Vlaanderen, en bijvoorbeeld deelgenomen aan evenementen die zij (mee) organiseerden.

Vraag 8: Jo Neyens – Warmtenetwerk VI., Kunnen klachten ook via Ombudsman energie binnenkomen?

Antwoord: Klachten kunnen zowel via de Ombudsdienst Energie (OE) als via de Vlaamse Ombudsdienst (VO) binnenkomen. Via de OE als Single Point of Contact voor alle klachten over energie, en via de VO als het gaat over klachten tegen Fluvius. In de praktijk ontvingen we nog geen klachten, ook niet via de 2 ombudsdiensten.

Vraag 9: Alain Van Langeraert, Van Marcke NV zijn jullie op de hoogte van overleg ts Warmtenetwerk Vlaanderen, ODE, WTCB, UAntwerpen en ATTB?

Antwoord: Nee.

Vraag 10: Jo Neyens – Warmtenetwerk VI slide 16: huishoudelijke afnemers = bruto cijfer of netto alleen sociale doelgroepen?

Antwoord: In de sociale statistieken wordt er een onderscheid gemaakt tussen beschermde en niet-beschermde huishoudelijke afnemers. Alle gemelde gegevens waren voor de niet-beschermde afnemers. Het is dus een bruto-cijfer, met de bedenking dat er voor zover we weten geen gegevens voor beschermde afnemers beschikbaar zijn.

Vraag 11: Patrick Verdonck – Antea Group slide 17: vallen alle bronnetten ook onder de definitie warmtenetten en zijn alle verplichtingen inzake organisatie en melding ook van toepassing? Patrick Verdonck - Antea Group

Antwoord: In principe oordelen we dat er wel sprake is van levering van thermische energie aan twee of meer gebouwen, waardoor bronnetten ook als een warmtenet beschouwd zouden moeten worden. Aan de andere kant is de hoeveelheid energie die door het bronnet geleverd wordt beperkt in verhouding met het totale warmteverbruik (rekening houdend met de performantie van de warmtepomp). Daarom kan de vraag gesteld worden of de centrale meting van de hoeveelheid energie die door het bronnet aan ieder gebouw geleverd wordt, nuttig is en of de kosten voor de meetinstallatie in verhouding staan tot de baten ervan. Bovendien wordt er in deze netten typisch enkel een vaste bijdrage geleverd voor de afschrijving van de installatie, en wordt het effectieve energiegebruik zelf niet afgerekend.

Vraag 12 : Bert Vanhuyse - stad Roeselare, slide 29: informatie over brandstofmix en CO2-uitstoot: welke rekenregels bij restwarmte? voor interpretatie vatbaar!

Antwoord: Hier zijn geen specifieke regels rond.

3 Vragen deel Advies omzetting energie-efficiëntierichtlijn

Vraag 1: Thomas Deruytter – Veolia, kan VME dan tegelijk eindgebruiker en afnemer zijn, als zij bvb. ook de gemeenschappelijke delen verwarmt.

Antwoord: Ja zeker. De definitie van een eindgebruiker (art. 10bis richtlijn 2018/2002) is:

“de natuurlijke of rechtspersonen die verwarming, koeling of warm water voor hun eigen eindgebruik aankopen (= afnemer),¹ of de natuurlijke of rechtspersonen die bewoner zijn van een afzonderlijk gebouw of van een eenheid in een appartementsgebouw of multifunctioneel gebouw dat beschikt over een centrale bron voor verwarming, koeling of warm water en die geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met de energieleverancier hebben”.

Alle afnemers, die dus energie kopen op basis van een contract voor hun eigen eindverbruik,² zijn dus ook eindgebruikers. De definitie van een eindgebruiker omvat immers de definitie van een afnemer.

Dus indien een VME verwarming, koeling of warm water afneemt via een contract met een warmteleverancier (bv. voor de gemeenschappelijke delen) dan kwalificeert zij als afnemer, én dus automatisch ook als eindgebruiker. Ten aanzien van de warmteleverancier geniet de VME, als eindgebruiker én als afnemer (want contract), van bepaalde rechten (bv. recht op duidelijke en begrijpbare facturen als eindgebruiker, en recht op kiezen voor elektronische facturatie als afnemer); maar rusten er op de VME als *tussenpersoon* (indien doorlevering warmte) ook bepaalde plichten ten aanzien van de mede-eigenaren/eindgebruikers (die ev. ook kunnen gedelegeerd worden) die geen rechtstreeks contract hebben met de warmteleverancier (tweede deel van de definitie).

Zie voor meer info: https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/c_2019_6631_-_annex_com_recom_metering_and_billing.pdf , pagina 14 en volgende.

Vraag 2: Jo Neyens – WNVL, slide 27: kan VME info/facturatieverplichtingen delegeren aan leverancier?

Antwoord: wat ons betreft wel, de bepaling in het Energiebesluit is nog niet definitief aangenomen, maar in ons advies hebben we het recht tot delegatie vaag gelaten (“aan derden”, dus kan dit wat ons betreft ook aan de leverancier).

Vraag 3: Patrick Verdonck – Antea Group, slide 28 : wat als de leverancier, beheerder is van diverse decentrale bronnen en deze centraal aanstuurt met als doel de meest goedkope duurzame bron eerst ? Verduidelijking vraagstelling. In de definitie wordt vanuit gegaan dat de leverancier een centrale bron beheert maar wat als de leverancier enkel decentrale bronnen beheert die elk met elkaar verbonden worden via een thermisch net.

Antwoord: De definitie van een eindgebruiker (art. 10bis richtlijn 2018/2002) is:

“de natuurlijke of rechtspersonen die verwarming, koeling of warm water voor hun eigen eindgebruik aankopen (= afnemer),³ of de natuurlijke of rechtspersonen die bewoner zijn van een afzonderlijk gebouw of van een eenheid in een appartementsgebouw of multifunctioneel gebouw dat beschikt over een centrale bron voor verwarming, koeling of warm water en die geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met de energieleverancier hebben”.

¹ Artikel 2, 23° richtlijn 2012/27:

„eindafnemer”, een natuurlijk persoon of rechtspersoon die energie koopt voor eigen eindverbruik;

² Zie guidance document: the definition of the term ‘final customer’ (eindafnemer) is capable of being understood as referring only to natural or legal persons purchasing energy based on a **direct, individual contract with an energy supplier**.

³ Artikel 2, 23° richtlijn 2012/27:

„eindafnemer”, een natuurlijk persoon of rechtspersoon die energie koopt voor eigen eindverbruik;

Alle afnemers, die dus energie kopen op basis van een contract voor hun eigen eindverbruik,⁴ zijn dus ook eindgebruikers. De definitie van een eindgebruiker omvat immers de definitie van een afnemer.

Indien de warmteleverancier, beheerder is van diverse *decentrale* bronnen en deze centraal aanstuurt met als doel de meest goedkope bron eerst, dan zullen de klanten die op dergelijk systeem zijn aangesloten onder de definitie van een afnemer vallen, indien zij een rechtstreeks contract hebben met de warmteleverancier (en dus energie zullen afnemen voor hun eigen eindgebruik) en dan zijn zij dus automatisch ook een eindgebruiker. Hierdoor genieten zij alle rechten als afnemer en als eindgebruiker.

De categorie van eindgebruikers werd nog uitgebreid, naar ook klanten die aangesloten zijn op een centrale bron, maar geen contract hebben met de leverancier (dan zijn zij eindgebruiker, maar geen afnemer).

Indien de warmteleverancier beheerder is van diverse *decentrale* bronnen en deze centraal aanstuurt met als doel de meest goedkope bron eerst, dan is de vraag of er hier sprake is van een "centrale bron". Noch het Energiedecreet, noch het Energiebesluit geven een definitie van een centrale bron. Het is dus onduidelijk of diverse decentrale bronnen die centraal worden aangestuurd toch als centrale bron zouden worden beschouwd. Indien neen, dan zijn de klanten niet beschermd (zij vallen immers niet onder de definitie van een eindgebruiker; hetgeen tegen de geest van de Europese richtlijn lijkt). Indien ja, waarbij een centrale bron ook gezien kan worden als een gemeenschappelijke aansluiting op een warmtenet, dan kwalificeren de klanten als eindgebruikers en genieten zij rechten inzake informatie- en facturatie.

Zie voor meer info: https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/c_2019_6631_-_annex_com_recom_metering_and_billing.pdf , pagina 14 en volgende.

Vraag 4: Koen Van Overberghe – Mirom Roeselare, slide 34, Komen dezelfde eisen rond metingen er ook voor aardgas ?

Antwoord: Aardgas zit momenteel een beetje in een vreemde positie, aangezien voor elektriciteit alles geregeld is in de nieuwe Elektriciteitsrichtlijn (richtlijn 2019/944) en alles voor warmte, koeling en warm water nu in de nieuwe EED-richtlijn, 2018/2002, (met hier en daar ook enkele bepalingen inzake aardgas). Voor aardgas wordt verwacht dat er wel nieuwe regels inzake facturatie- en informatie gaan komen (parallel met artikel 18 en Bijlage I van de Elektriciteitsrichtlijn), maar wellicht niet via een nieuwe Aardgasrichtlijn. Waarschijnlijk gaan de regels via de Green Deal worden meegenomen.

Wat aardgas verder betreft, wijzen we erop dat er ook voor aardgas een digitale meter komt, daarvoor verwijzen naar de artikelen 3.1.48 en volgende van het Energiebesluit:

§ 1. De digitale meter voor aardgas die de elektriciteitsdistributienetbeheerder plaatst, is geschikt om:

1° de actuele meterstand in m³ per telwerk te registreren en weer te geven op de display van de meter;

2° ten minste elk uur de gegevens, vermeld in punt 1°, te registreren;

⁴ Zie guidance document: the definition of the term 'final customer' (eindafnemer) is capable of being understood as referring only to natural or legal persons purchasing energy based on a **direct, individual contract with an energy supplier**.

- 3° de status van de meetinrichting te registreren en weer te geven;
- 4° misbruik van of inbreuk op de meetinrichting of pogingen daartoe te registreren;
- 5° in voorafbetalingsmodus te werken.

§ 2. De communicatie met de meetinrichting is geschikt om:

- 1° de actuele meterstand in m³ per telwerk door te sturen naar de databeheersystemen dat beheerd wordt door de distributienetbeheerder;
- 2° ten minste elk uur de gegevens, vermeld in punt 1°, te registreren en die gegevens ten minste dagelijks op afstand met de distributienetbeheerder uit te wisselen, zodat de distributienetbeheerder de uitgewisselde gegevens kan lezen en gebruiken;
- 3° op afstand besturings- en toepassingsprogrammatuur van de meetinrichting te laten aanpassen door de aardgasdistributienetbeheerder;
- 4° op afstand de toegang tot het aardgasdistributienet te laten onderbreken en te laten verlenen door de aardgasdistributienetbeheerder. Dat geldt niet voor een meetinrichting voor aardgas die wordt gebruikt bij een aansluiting met aansluitingscapaciteit van meer dan 10 m³(n) per uur.;
- 5° informatie over misbruik van of inbreuk op de meetinrichting of pogingen daartoe op afstand uit te wisselen met de aardgasdistributienetbeheerder;
- 6° de gegevens, vermeld in paragraaf 1, 1° en 3°, door te sturen naar de gebruikerspoort van de digitale meter voor elektriciteit die geschikt is om daarop applicaties aan te sluiten, en aan die applicaties informatie op zodanige wijze door te sturen dat die informatie leesbaar en bruikbaar is voor degene die bevoegd is om die informatie te verwerken.

Vraag 5: Lars Van Elewijck – Zero Friction, Als er geen werkelijk verbruik is, ook jaarlijks factuur opmaken. Zijn er richtlijnen hoe deze dan vorm krijgt? Vormen van schattingen die van toepassingen zijn, vrij invulling?

Antwoord: Artikel 10bis van de richtlijn 2018/2002 bepaalt: *Alleen indien de eindafnemer of eindgebruiker voor een bepaalde factureringsperiode geen metergegevens heeft verstrekt, wordt de facturering gebaseerd op het geschatte verbruik of op een vast tarief.*

Momenteel zijn er geen verdere regels omtrent wat verstaan moet worden onder “het geschatte verbruik of op een vast tarief”, buiten het gepresenteerde voorstel voor de verdeelregels voor kosten (bij gebrek aan een meter). Indien de meetgegevens zelf niet werden meegedeeld door de eindgebruiker, doet de leverancier een schatting van dat verbruik, maar ook hier bestaan geen nadere regels voor.

Vraag 6: Filip Vercruyse – Fluvius, Wie dient de eindgebruikers te meten in een appartement

Antwoord: Indien er een centrale bron aanwezig is, zal dit in de regel gebeuren door de beheerder van de centrale bron, maar hij kan dit delegeren aan een derde (bv. een commercieel meetbedrijf). Indien er sprake is van een warmtenet, dan hangt het er van af op welke manier de taken zijn verdeeld tussen de warmteleverancier, de beheerder van het net en of er al dan niet een tussenpersoon aanwezig is (bij geen rechtstreeks contract tussen de eindgebruikers en de warmteleveranciers).

4 Vragen deel Kostenverdeling bij gemeenschappelijke bron

Vraag 1: Patrick Verdonck – Antea Group, slide 39 : in de tariefmethodiek zie ik geen enkele incentive om te gaan voor een lage retour, wat een vereiste is voor maximale inkoppeling van duurzame bronnen ? Komt dit nog ?

Antwoord: Eerst en vooral een algemene opmerking: dit is géén tariefmethodiek, maar een methodiek om kosten te verdelen. Dit is een terechte opmerking: er wordt inderdaad geen rekening gehouden met de retourtemperatuur, enkel met de geleverde hoeveelheid thermische energie.

Indien de leverancier/producent een prijs zou aanrekenen voor de terugvoertemperatuur op een warmtenet met collectieve aansluiting, zou die incentive eventueel wel via de overige kosten doorgerekend kunnen worden aan de eindgebruikers. Voor een installatie op gebouwniveau (geen warmte- of koudenet) zijn de mogelijkheden om een incentive voor het verlagen van de terugvoertemperatuur uit te werken nu eerder beperkt.

Vraag 2: Jo Neyens – WarmteNetwerk VL, streeft de VREG naar een gedetailleerde tariefmethodiek zoals de Warmtewet in Nederland (die binnenkort overigens grondig hervormd wordt met flexibeler tariefregels)?

Antwoord: De bevoegdheid voor tarieven ligt op federaal niveau en de VREG heeft hier dus geen zeggenschap over.

Vraag 3: Nikolas Nowakowski – Ista, Slide 34 : Hoe de eindgebruiker informeren per TRIM/SEM ivm facturatie en verbruik. Indien de kosten slechts éénmaal per jaar worden opgegeven? Slaat dit niet enkel op verbruiksgegevens?

Antwoord: Terechte opmerking.

Zie voorstel voor Artikel 3/1.4.1 van het Energiebesluit in ons advies:

9° zorgt ervoor dat hetzij minstens tweemaal per jaar, hetzij wanneer de afnemer van thermische energie gekozen heeft voor elektronische facturering of op zijn vraag minstens elk kwartaal, **betrouwbare en nauwkeurige informatie over de facturering en het verbruik kosteloos aan de eindgebruikers van thermische energie wordt verstrekt** op basis van het werkelijke verbruik of de meetgegevens van warmtekostenverdelers van alle eindgebruikers van thermische energie. Vanaf 1 januari 2022 moet deze informatie minstens maandelijks kosteloos worden verstrekt aan de eindgebruikers van thermische energie wanneer op afstand leesbare meters of warmtekostenverdelers zijn geïnstalleerd. De informatie wordt op een overzichtelijke en gemakkelijk begrijpbare manier beschikbaar gesteld via een voor de eindgebruiker van thermische energie gepast communicatiekanaal. De warmte- of koudeleverancier vermeldt de mogelijkheid op zijn website;”;

Indien er geen relevante informatie over facturering te verstrekken is, zoals in het geval waar er slechts jaarlijks een energiefactuur naar de VME verstuurd wordt (in principe zou dit enkel nog kunnen wanneer er niet op aardgas, elektriciteit of via een warmtenet verwarmd of gekoeld wordt), is het inderdaad niet mogelijk om de eindgebruikers op maandelijkse basis over die facturering in te lichten. In dat geval volstaat het dus om enkel de verbruiksgegevens te verstrekken.

Vraag 4: Patrick Verdonck – Antea Group, Slide 36 Slaat efficiëntie ook op het moment waarop de warmte/koude wordt gebruikt of gebufferd ?

Antwoord: Uit de Commission Recommendation aangaande de Energie-efficiëntierichtlijn:

Regardless of the level of detail, however, the rules should be designed in a way that ensures that **the achievement of certain EED-related objectives is not undermined. In particular, cost allocation rules must ensure that the principle of billing based on actual consumption is not in practice undermined** by too weak a link between the device readings of a given final user and his/her final bill.

D.w.z., efficiëntie slaat hier enkel op de link tussen het effectief energiegebruik en de bijdrage in de gemeenschappelijke kost, en niet zozeer op de energetische efficiëntie van de daarvoor gebruikte systemen. Die systeemefficiëntie is natuurlijk een belangrijk aspect, maar de grootste efficiëntiewinsten worden geboekt door het verlagen van de energievraag in de eerste plaats.

Vraag 5: p39 Koen Van Overberghe – MIROM Roeselare, Er kan ook warm water opgewekt worden in appartement zelf opgewekt met het verwarmingssysteem (decentrale units die zowel centrale verwarming (CV) als sanitair warm water (SWW) opwekken);

Antwoord: In dat geval is er normaal gezien maar één individuele verbruiksmeter voor het hele substation. De opsplitsing van de energiekosten voor verwarming, koeling en warm water is enkel mogelijk wanneer ze ook door afzonderlijke leidingsystemen verdeeld worden binnen het gebouw. In het vermelde geval (CV + SWW in individuele onderstations) moet de energiekost gezien worden als een kost voor verwarming. De verdeelfactor (“X%” in de presentatie) kan wel zodanig gekozen worden dat die rekening houdt met de verdeling van thermische energie voor zowel verwarming als sanitair warm water.